

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 101/25

2025 m. rugpjūčio 1 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-544/23 | *BAJI Trans*

Palankesnio baudžiamojo įstatymo galiojimo atgal principas taikomas ir sankcijai, kuri pagal nacionalinę teisę laikoma administracine, jeigu ji yra baudžiamojo pobūdžio, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę

Šis principas taip pat turi būti taikomas kasaciniam skundai, kai jis yra įprasto proceso dalis, neatsižvelgiant į tai, kad sprendimas, dėl kurio pateiktas toks skundas, pagal nacionalinę teisę laikomas galutiniu

Paklaustas Slovakijos Aukščiausiojo administracinio teismo, Teisingumo Teismas pateikė svarbių paaiškinimų dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija) (ji taikoma visais atvejais, kai nacionalinė institucija įgyvendina Sąjungos teisę) numatyto palankesnio baudžiamojo įstatymo galiojimo atgal principo. Nors šis principas taikomas tik baudžiamosios teisės sričiai, sankcijos laikymas administracine pagal nacionalinę teisę nebūtinai reiškia, kad šis principas netaikytinas. Iš tiesų gali būti, kad pagal Sąjungos teisę ir siekiant užtikrinti vienodą šio principo taikymą administracinė nuobauda dėl paties pažeidimo pobūdžio ir nuobaudos griežtumo turi būti laikoma baudžiamąja. Be to, šis principas taikomas tol, kol apkaltinamasis nuosprendis netapo galutinis. Tai, kas šiomis aplinkybėmis turi ar neturi būti laikoma galutiniu nuosprendžiu, taip pat reglamentuojama Sąjungos teisėje. Vien aplinkybės, kad apkaltinamasis nuosprendis pagal nacionalinę teisę laikomas galutiniu, nors dėl jo gali būti pateiktas kasacinis skundas, nepakanka tam, kad šis principas nebūtų taikomas.

Slovakijoje betono mišiniui gabenti naudojamos transporto priemonės vairuotojui buvo paskirta 200 EUR bauda, 2015 m. lapkričio 4 d. nustačius, kad nebuvo atlikta jo vairuojamoje transporto priemonėje įrengto tachografo privalomoji periodinė patikra. Klostantis faktinėms aplinkybėms toks įpareigojimas kilo iš Slovakijos ir Sąjungos teisės¹.

Bratislavos apygardos teismas, į kurį kreipėsi vairuotojas ir bendrovė *BAJI Trans*, kuriai priklausė betono mišiniui gabenti skirta transporto priemonė, 2019 m. patvirtino šią baudą. Vairuotojas ir *BAJI Trans* pateikė kasacinį skundą dėl Bratislavos apygardos teismo sprendimo.

Nuo 2020 m. rugpjūčio 20 d. Sąjungos teisė buvo pakeista taip, kad nuo to laiko valstybės narės gali netaikyti prievolės įrengti tachografą transporto priemonėse, naudojamose prekinio betono mišiniui pristatyti². Slovakija padarė tokį pakeitimą tuo metu, kai dar vyko kasacinis procesas. Nuo tada vairuotojas ir *BAJI Trans* teigia, kad 2015 m. lapkričio mėn. padaryta veika nebėra neteisėta ir kad dėl to baudą reikėtų panaikinti.

Slovakijos Aukščiausiasis administracinis teismas, kuris turi priimti sprendimą dėl kasacinio skundo, pateikė Teisingumo Teismui klausimus dėl Chartijoje numatyto palankesnio baudžiamojo įstatymo galiojimo atgal principo taikymo srities. Jis pabrėžė, kad pagal Slovakijos teisę nagrinėjamas pažeidimas laikomas administraciniu nusižengimu ir kad Bratislavos apygardos teismo sprendimas laikomas galutiniu, neatsižvelgiant į galimybę jį apskųsti.

Pirma, Teisingumo Teismas konstatavo, kad tiek pradiniais teisės aktais, tiek vėlesniais pakeitimais Slovakijos teisės

aktų leidėjas įgyvendino Sąjungos teisę, todėl šioje byloje taikoma Chartija.

Antra, Teisingumo Teismas pabrėžė, kad Chartijoje numatytas palankesnio baudžiamojo įstatymo galiojimo atgal principas taikomas tik baudžiamosios teisės srityje. Atsižvelgiant į tai, aplinkybė, kad pagal nacionalinę teisę sankcija laikoma administracine, nebūtinai reiškia, kad šis principas netaikomas. Siekiant užtikrinti vienodą šio principo taikymą visoje Sąjungoje, tokios sankcijos kvalifikavimą kaip baudžiamosios gali lemti kiti du kriterijai, t. y. pats pažeidimo pobūdis ir sankcijos griežtumo laipsnis.

Trečia, Teisingumo Teismas patikslino, kad Chartijoje numatyto palankesnio baudžiamojo įstatymo galiojimo atgal principo taikymas suponuoja, kad įstatymo pakeitimas atspindi pasikeitusią teisės aktų leidėjo poziciją dėl atitinkamo asmens padarytų veikų baudžiamojo kvalifikavimo arba taikytinos bausmės. Nagrinėjamu atveju Slovakijos teisės aktų leidėjas iš tikrųjų pakeitė savo poziciją dėl ketinimo bausti už veikas, kuriomis kaltinamas atitinkamas vairuotojas.

Ketvirta, Teisingumo Teismas priminė, kad Chartijoje numatytas palankesnio baudžiamojo įstatymo galiojimo atgal principas taikomas, kol nepriimta jokie galutinio apkaltinamojo nuosprendžio. Vis dėlto tai, kad pagal nacionalinę teisę apkaltinamasis nuosprendis laikomas galutiniu, nereiškia, kad šis principas netaikomas. Apkaltinamasis nuosprendis negali būti laikomas galutiniu, jeigu dėl jo galima pasinaudoti įprasta teisių gynimo priemone, t. y. bet kokia teisių gynimo priemone, kuri yra įprasta proceso dalis ir pati laikoma procesiniu pokyčiu, kurio kiekviena šalis turi pagrįstai tikėtis. Taip yra kalbant apie Slovakijos Aukščiausiojo administracinio teismo nagrinėjamą kasacinį skundą.

Taigi kasacinis teismas iš esmės privalo užtikrinti, kad padariusiam pažeidimą, už kurį skiriama sankcija įgyvendinant Sąjungos teisę, asmeniui būtų taikomi palankūs baudžiamosios teisės aktai, net jeigu jie įsigaliojo po to, kai buvo paskelbtas teismo sprendimas, dėl kurio pateiktas šis kasacinis skundas.

PRIMINIMAS: Kreipimaisi dėl prejudicinio sprendimo priėmimo valstybių narių teismams, nagrinėjantiems juose iškeltas bylas, suteikia galimybę pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas ir jo santrauka, jeigu rengiama](#), nuo paskelbimo dienos prieinami CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: **Stefaan Van der Jeught** ☎ (+352) 4303 2170.

Sprendimo paskelbimo posėdžio vaizdai prieinami „[Europe by Satellite](#)“ ☎(+32) 2 2964106.

Likite su mumis!

¹ 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos [reglamentas \(EEB\) Nr. 3821/85](#) dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų, iš dalies pakeistas 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 561/2006.

² 2020 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2020/1054](#), kuriuo iš dalies keičiami Reglamentas (EB) Nr. 561/2006, kiek tai susiję su būtiniausiais reikalavimais dėl maksimalios kasdienio bei kasavaitinio vairavimo trukmės, minimalių pertraukų ir kasdienio bei kasavaitinio poilsio laikotarpių, ir Reglamentas (ES) Nr. 165/2014, kiek tai susiję su vietos nustatymu tachografais.